

Fractie Open Democratisch Eerlijk

Nederland

Eijsden-Margraten: 22 juni 2023

Onderwerp: Antwoordbrief artikel 36 vraag over het Strategisch Actieplan
Middengebied Zuid-Limburg

Geachte r [REDACTED],

Op 27 maart 2023 heeft u op grond van artikel 36 van het Reglement van Orde voor de gemeenteraad vragen gesteld over de samenwerking Middengebied en de uitvoering daarvan.

Alvorens in te gaan op uw vragen wordt eerst kort ingegaan op de context van de samenwerking Middengebied aangezien inmiddels drie jaren zijn verstreken.

Vervolgens zal bij de beantwoording van de vragen zèlf ook nader worden ingegaan op de actuele ontwikkelingen die momenteel plaatsvinden op het speelveld van de samenwerking in Zuid-Limburg.

De context van de samenwerking Middengebied

In februari 2018 verscheen de notitie van Prof. Dr. Luc Soete "Strategisch actieplan: Randstand Zuid-Limburg, Een eerste aanzet voor een Stedelijk netwerk Zuid-Limburg" (Soete 1). Deze notitie, gemaakt in opdracht van de gemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen (Tripool), maakt een vergelijking met de Randstad: een sterk verstedelijkt gebied met een hoogwaardig groen hart: "Randstad Zuid Limburg".

De notitie gaat nadrukkelijker in op de specifieke strategische opgaven van de drie genoemde steden maar refereert duidelijk ook aan het belang van het Middengebied (Stein, Beekdaelen, Simpelveld, Voerendaal, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten en Meerssen) voor de gezamenlijke opgaven voor de Randstad Zuid-Limburg. Soete 1 heeft daarmee grotendeels betrekking op de opgave van de stedelijke gemeenten in het 'hoefijzer'.

De economische ontwikkeling van het Middengebied vroeg een geheel andere benadering dan in het stedelijke gebied. Daar waar in het stedelijke gebied de benadering gericht is op groei, is de benadering in het Middengebied gericht op het behoud van kwaliteit, duurzaamheid en kleinschaligheid. Derhalve is op verzoek van de Tripool gemeenten, onder leiding van de burgemeester van Maastricht, verzocht om een visie voor het Middengebied op te stellen.

Behandeld door : [REDACTED] s
Bijlage(n) : Geen
Documentnr. :

Uw brief van :
Uw kenmerk :

Ons kenmerk : Z/23/183540/627966

De strategie voor het Middengebied behoefde dus nadere verdieping. Dit om een compleet en gezamenlijk strategisch kader voor Zuid-Limburg te verkrijgen zodat er in Zuid-Limburg in gezamenlijkheid wordt gewerkt aan de landelijke en stedelijke opgave die bepalend zijn voor de kwaliteit van ons vestigingsklimaat.

Zodoende ontstond het voorstel om de opgave van het Middengebied in de Randstad Zuid-Limburg gezamenlijk op te pakken. De heer [REDACTED] is gevraagd om deze uit te werken en de bestaande visie op Randstad Zuid Limburg te completeren met een strategische ontwikkelvisie voor het Middengebied van Zuid-Limburg.

Op 19 februari 2019 hebben de colleges van de Middengebied gemeenten ingestemd met het "Strategisch Actieplan Van groen hart tot groene long" (Soete 2). Soete 2 is complementair aan Soete 1 in de relatie tussen stedelijk en landelijk gebied. Naast een raadsinformatiebrief van 19 februari 2019 is dit actieplan is toegelicht aan raadsleden tijdens een bijeenkomst op 11 maart 2019 in Voerendaal.

Op 8 april 2019 is Soete 2 gepresenteerd en toegelicht in onze beeldvormende raadsvergadering.

In juli 2019 heeft er in de negen colleges besluitvorming plaatsgevonden over de contouren van een uitvoeringsprogramma (UVP). In de periode juli-september 2019 heeft verdieping van het UVP plaatsgevonden in samenwerking met de zogenaamde triple-helixpartners: overheid, onderwijs/onderzoek en ondernemers.

Het UVP bevat vier programmalijnen:

- Landschap en landbouw;
- Duurzaamheid;
- Toerisme van de Toekomst;
- Vitale Samenleving.

Vanuit de programmalijnen zou vanaf de vaststelling van het UVP worden gewerkt aan uitvoering richting financiering, lobby, beleid en projecten. Voor de investeringsagenda werd een beroep gedaan op de quattro helix-partijen (onderwijs, ondernemingen, overheid en burgers) waarmee andere financieringsbronnen konden worden aangeboord. Daarbij was de verwachting dat er een stevige financiële multiplier zou kunnen worden gerealiseerd door investeringen van bedrijfsleven, kennisinstellingen, Europese programma's en diverse andere partners.

Het uitvoeringsprogramma Middengebied is op 22 oktober 2019 vastgesteld door de colleges. Tevens is een licht governancemodel met samenwerkingsprincipes vastgesteld volgens het principe van de 'coalition of the willing'. De gemeente Eijsden-Margraten fungeert als trekker van de programmalijn Landbouw en Landschap.

Voor het samenwerkingsproces/governance Middengebied waren procesgelden nodig. Hieronder vallen te maken (proces)kosten voor externe onderzoeken, compensatie van ambtelijke capaciteit, (ambtelijke, raads- en college-) bijeenkomsten, communicatiekosten, bijeenkomsten met stakeholders, publicaties/drukwerk en andere (proces)kosten.

Voor de periode 2020-2022 waren als procesgeldten Middengebied bestemd:

€ 75.000, -	voor 2020;	€ 3 / inwoner
€ 75.000, -	voor 2021;	€ 3 / inwoner
€ 75.000, -	voor 2022;	€ 3 / inwoner

De gemeenteraad heeft 14 juli 2020 het volgende besluit genomen:

1. In te stemmen met het Strategisch actieplan Middengebied Zuid-Limburg (Soete2);
2. Kennis te nemen van Uitvoeringsprogramma Middengebied;
3. In te stemmen met de aanwending van de procesgeldten Middengebied, zoals die zijn opgenomen in de meerjaren programmabegroting 2020 - 2023;
4. In te stemmen met een jaarlijkse evaluatie van de voortgang samenwerking Middengebied.

Tot zover de context van de samenwerking Middengebied tot en met het moment dat de strategische visie en uitvoering van de samenwerking Middengebied op papier hun vorm hebben gekregen en bestuurlijk zijn vastgesteld.

De vragen ex artikel 36 RvO

De volgende vragen zijn door u gesteld:

“Tijdens de Oordeelsvormende raadsvergadering van 14-7-2020 was het Strategisch Actieplan Middengebied ZL aan de orde, evenals de aanwending van de daarvoor ingeschatte procesgeldten. Het benodigde bedrag van €3 per inwoner, zijnde € 75.000 voor de jaren 2020, 2021 en 2022, werd door het merendeel van de raad goedgekeurd onder de toezegging dat er jaarlijks zou worden geëvalueerd. Hierin zou de ‘winst’ voor de regio en voor Eijsden-Margraten worden meegenomen. Ook zou de evaluatie aantonen of en in hoeverre de gereserveerde bedragen zouden worden gecontinueerd.

1. *Waarom hebben de beloofde evaluaties van het Uitvoeringsprogramma niet plaatsgevonden?*
2. *Omdat we nu over geen feiten beschikken graag alsnog beantwoorden wat de -onderbouwde- winst / meerwaarde is geweest voor de regio en wat voor onze gemeente in 2020, 2021 en 2022.”*

Antwoord op vraag 1:

Allereerst dient te worden opgemerkt dat de voortgang van samenwerking Middengebied steeds is verdisconteerd en verantwoord via de jaarlijkse P&C cyclus.

De samenwerking voor het Middengebied en de samenwerking in Zuid-Limburg was, zoals aangegeven, goed en voortvarend op papier gezet.

Een tussentijdse interne evaluatie en doorontwikkeling van de samenwerking heeft eind 2021 - begin 2022 een aanvang genomen maar is uiteindelijk niet afgerond vanwege meerdere redenen, met name de coronapandemie, de bestuurlijke en ambtelijke wisselingen en het ontbreken van voldoende uitvoeringskracht bij samenwerkingspartners. Ook de gebeurtenissen en problematieken in Nederland en Europa vroegen - en vragen nog steeds - de nodige bestuurlijke en ambtelijke capaciteit en focus.

landbouw en landschap & toerisme van de toekomst

Op dit moment wordt binnen de samenwerking Middengebied nog samengewerkt op 2 programmalijnen: Landbouw en Landschap en Toerisme van de toekomst.

Door de ambtelijke inzet van een procesregisseur en een programmamanager Landbouw en Landschap levert de gemeente Eijsden-Margraten een substantiële inbreng qua capaciteit.

Voor de programmalijn Landbouw en Landschap is de gemeente Eijsden-Margraten trekker door middel van de hiervoor genoemde programmamanager. Het betreft momenteel het project scan (van de toekomstplannen) van agrarische bouwkvavels.

Voor de programmalijn Toerisme wordt op dit moment samengewerkt aan een sectorplatform Vrije tijdseconomie in relatie met de visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg 2030 (visie VTE) vastgesteld door alle zestien Zuid-Limburgse gemeenten.

bijvangsten

De 2 andere programmalijnen in het UVP, duurzaamheid en vitale samenleving, zijn niet tot wasdom gekomen. Desalniettemin heeft de samenwerking in het Middengebied zijn waarde bewezen in de vorm van 'bijvangsten'.

Zo vervult het samenwerkingsverband een aanjagende functie voor de vrije tijdseconomie op de schaal van Zuid-Limburg, de aanleg van snel internet en de vernieuwing van het onderwijs en onderzoek op het terrein van Biodiversiteit en Duurzame leefomgeving (Yuverta/mbo).

Verder is niet onbelangrijk dat het Middengebied als samenwerkingsverband overlegpartner is bij het overleg "Grip Op Verbonden Partijen", het traject Novi gebied Zuid-Limburg (thans Novex), Panorama Zuid-Limburg en de totstandkoming van de Regiodeal.

aanpak stikstofdossier

In het stikstofdossier vervult de samenwerking Middengebied eveneens een belangrijke rol. Vrij recentelijk is de Stikstofnotitie 'Perspectief in Zuid-Limburg' aangeboden aan de gedeputeerde van de provincie Limburg. Een notitie met een intergemeentelijke visie op de transitie van het landelijk gebied met de ambitie om gezamenlijk te werken aan doelen met betrekking tot natuur, water en klimaat in Zuid-Limburg.

In de notitie dragen de gemeenten (met name inhoudelijke) oplossingsrichtingen aan, waarmee actuele opgaven op het gebied van natuur (inclusief stikstof), water en klimaat integraal worden verbonden en kunnen worden opgepakt. Samen met de provincie Limburg aan de slag om de oplossingsrichtingen te vertalen naar concrete maatregelen in pilotgebieden, maatregelen die meer dan één doel dienen.

Bij dit initiatief van de drie grotere plattelandsgemeenten in het Middengebied (Eijsden-Margraten, Beekdaelen, Gulpen-Wittern) hebben ook de andere Zuid-Limburgse gemeenten zich aangesloten, zowel de plattelandsgemeenten als de steden.

bestuurlijk regionaal ecosysteem (BRE)

Een ontwikkeling die van invloed zal zijn op de herijking van de kaders voor samenwerking in Zuid-Limburg, de regio's en voor individuele gemeenten is het onderzoek Bestuurlijke Regionale Ecosystemen (BRE).

In een bestuurlijke opdracht van de Tripool-gemeenten en de provincie Limburg heeft de Rijksuniversiteit Groningen samen met Berenschot onderzoek gedaan naar de samenwerking in Zuid-Limburg. Welke publieke waarden zijn leidend en welke factoren bepalen het succes van de regionale samenwerking in Zuid-Limburg?

Recent is het eindrapport van het BRE-onderzoek aan de colleges van burgemeesters en wethouders van de Zuid-Limburgse gemeenten aangeboden.

Het samenspel tussen het Bestuurlijke Regionale Ecosysteem (BRE), het economische ecosysteem en het maatschappelijke ecosysteem staat hierbij centraal. Het BRE-onderzoek doet aanbevelingen voor het versterken van de samenwerking tussen het bestuurlijke, maatschappelijk en economisch ecosysteem in Zuid-Limburg.

Onderdeel van het rapport is een uitvraag onder volksvertegenwoordigers van de Zuid-Limburgse gemeenten in de zomer van 2022. De gemeenteraden zullen op korte termijn in kennis worden gesteld van de resultaten van het BRE-onderzoek.

heroriëntatie op samenwerking

De hierboven omschreven ontwikkelingen zullen van invloed zijn op de samenwerking de komende jaren en daarmee ook op de eerder vastgestelde kaders.

De meerjarenbegroting van de gemeente Eijsden-Margraten gaat overigens ook uit van een herijking van de vigerende samenwerkingsverbanden waarbij doelgericht en doelmatig samenwerken voorop dient te staan.

Antwoord op vraag 2:

De financiële verantwoording is als volgt:

Daar waar voor 2020, 2021 en 2022 ieder jaar € 75.000,- beschikbaar was voor procesgelden kan het volgende financiële beeld worden gegeven:

2020: ontvangen € 8911,- (na verrekening kosten/ambtelijke inzet)

2021: betaald € 4001,- (na verrekening kosten/ambtelijke inzet)

2022: ontvangen € 12.361,- (na verrekening kosten/ambtelijke inzet)

Dit betekent dat de driejarig geraamde procesgelden van in totaal € 225.000,- niet zijn besteed en per saldo een bedrag van een bedrag van €17.271,- is ontvangen.

De gemeente Eijsden-Margraten is door de jarenlange inzet van een procesregisseur en een projectmanager in de praktijk een netto-ontvanger gebleken.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Eijsden-Margraten,

De gemeentesecretaris, De burgemeester,

